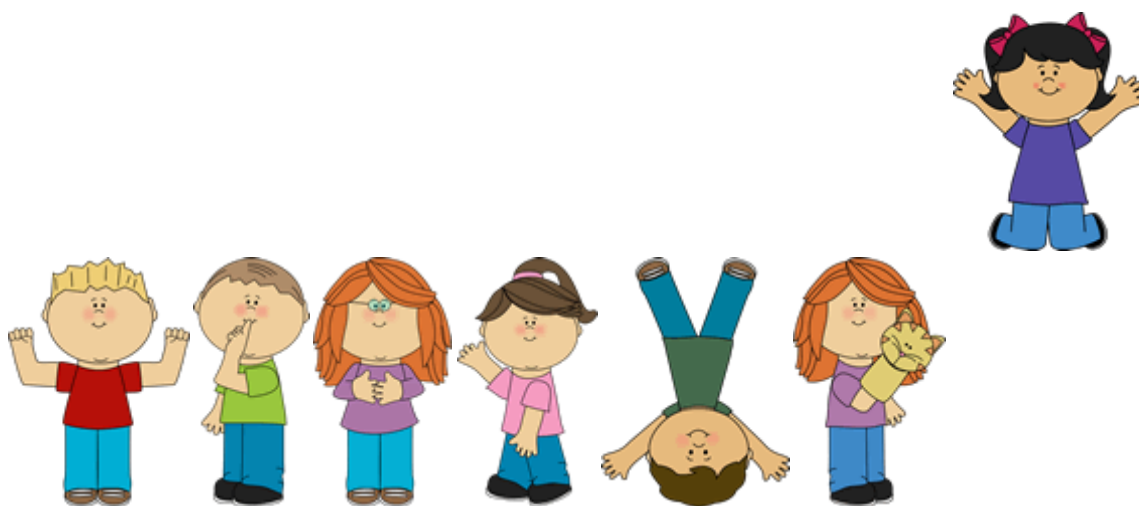

*INNOWACJA PEDAGOGICZNA
PROGRAMOWO- METODYCZNA*

„Rytm, ruch, słowo, dźwięk- z logorytmiką rozwijam się!”

Opracowanie:

mgr Magdalena Kapuścińska- logopeda

Szkoła Podstawowa nr 15 im. Polskich Olimpijczyków w Koninie

2015

1. Wstęp

Logorytmika jest metodą stosowaną w interdyscyplinarnej logopedii, oparta jest na rytmie muzycznym i tekstach słownych zestrzajanych przez muzykę i łączonych z ruchami całego ciała. Dzięki połączeniu rytmiki i terapii logopedycznej logorytmika wykorzystuje możliwość oddziaływania na sferę słuchową, słuchowo-ruchową i ruchową. Na bazie ćwiczeń muzyczno-ruchowych stosuje się ćwiczenia słowno-ruchowe, których wiodącym składnikiem jest rytm. To specyficzne połączenie daje w efekcie możliwość terapeutycznego wpływu na wiele obszarów rozwojowych dziecka.

Ruch jest naturalną potrzebą każdego człowieka, zwłaszcza dziecka. Towarzyszy małemu człowiekowi podczas zabaw, często jest wyznacznikiem jego rozwoju i katalizatorem tego procesu. Ruch przy muzyce wpływa korzystnie nie tylko na rozwijanie dyspozycji muzycznych, ale także na rozwój ogólny dziecka. Muzyka ze swoim rytmem w szczególny sposób wywołuje nieodpartą często potrzebę ruchu. Naturalny i swobodny ruch, będący obok muzyki podstawową ćwiczeń, umożliwia realizację zajęć ze wszystkimi dziećmi, niezależnie od poziomu ich intelektualnego, ruchowego i muzycznego rozwoju.

Logorytmika w dużej mierze opiera się na założeniach rytmiki Emila Jaques-Dalcroze'a (1865-1950), który uważał, że dążenie do zharmonizowania mózgu i ciała przede wszystkim w ruchu ma ogromną wartość terapeutyczną. Głównym założeniem metody rytmiki jest więc ścisły związek ruchu z muzyką.

Kontynuatorem tej idei pedagogiczno-wychowawczej był Carl Orff (1895-1982), który za podstawę swej koncepcji obrał syntezę słowa, muzyki i ruchu. Zajęcia ruchowe zaproponowane przez niego są ściśle związane z rytmizowanym mówieniem, śpiewem oraz grą na odpowiednio skompletowanym instrumentarium.

Głównym celem ćwiczeń logorytmicznych jest zwrócenie uwagi dzieci na zjawiska wspólne dla muzyki i mowy a więc na rytm, tempo, wysokość dźwięku, melodię, głośność i barwę dźwięku, akcent, frazowanie oraz artykulację. Dzięki temu rozwijane są umiejętności sprawnego wykonywania ruchu, a co za tym idzie, wyrabianie szybkiej orientacji w czasie i przestrzeni, koncentracji uwagi, stymulowanie do sprawniejszego myślenia, a także kształcenie takich cech

charakteru, jak zdyscyplinowanie, porządek, aktywność poczucie odpowiedzialności, umiejętność współdziałania w grupie. W aktywizacji procesów mowy znaczącą rolę odgrywają ćwiczenia oddechowe, słuchowe, a także wspomagające mięśnie narządów mowy. Zabawy muzyczno-ruchowe kształcą ruchy całego ciała (makroruchy), wpływają pośrednio na usprawnianie narządów mownych (mikroruchy), gdyż ułatwiają ich ćwiczenie.

Ćwiczenia logorytmiczne są idealnym połączeniem ruchów ciała z ćwiczeniem wymowy wspieranym muzyką, są ważnym elementem kierującym aktywnością ruchową, estetyczną i społeczną dziecka.

2. Ogólne założenia programu

Inspiracją do opracowania programu była chęć stworzenia takiej formy oddziaływań logopedycznych, która dostosowana będzie do potrzeb, możliwości i zainteresowań ucznia najmłodszego. Miała być to forma ciekawa dla dziecka w tym wieku, jednocześnie wszechstronnie oddziałująca na jego rozwój. Podstawą były wnioski z obserwacji pracy uczniów podczas prowadzenia zajęć grupowych w klasach „0”, dzięki nim stworzony został program innowacji. Zaobserwowano, że ten rodzaj zajęć w szczególny sposób wpływa profilaktycznie i korygująco na wymowę dziecka, jak również na wszechstronny rozwój jego osobowości, między innymi na rozwój intelektualny, emocjonalny i psychofizyczny.

Reasumując- ogólne założenia programu obejmują:

- wykształcenie prawidłowej fonacji i artykulacji
- usprawnienie ruchomości narządów mowy i ćwiczenia kinestezji artykulacyjnej
- kształcenie słuchu fonematycznego
- kształcenie pamięci muzycznej
- wspomaganie koncentracji uwagi
- rozwijanie poczucia rytmu, tempa oraz metrum
- ćwiczenia koordynacji słuchowo- słowno- ruchowej
- usprawnianie szybkiej orientacji w czasie i przestrzeni poprzez reakcję ruchową na sygnały słowne, dźwięk, ciszę
- kształcenie umiejętności percypowania i odtwarzania ruchem tempa, rytmu, akcentacji i ekspresji w muzyce i w wypowiedzi słownej
- usprawnienie tzw. dużej motoryki w tym rozwijanie umiejętności sprawnego wykonywania ruchu
- rozwój intelektualny
- rozwijanie takich cech charakteru jak zdyscyplinowanie, porządek, aktywność i poczucie odpowiedzialności
- rozwijanie umiejętności współdziałania w grupie

Adresatami programu są sześciolatek uczniowie klas I dobierani na zasadzie dobrowolności.

Miejsce realizacji: Szkoła Podstawowa nr 15 im. Polskich Olimpijczyków w Koninie

Termin realizacji: 08. 09. 2015- 17. 06. 2016

Forma i wymiar zajęć innowacyjnych: nieobowiązkowe zajęcia pozalekcyjne- 2 godz.tygodniowo.

Odpowiedzialna za realizację programu: Magdalena Kapuścińska-
logopeda

3. Cele

W planowanej innowacji zakłada się następujące cele:

Nadrzędnym celem programu jest zapobieganie powstawaniu zaburzeń mowy dziecka oraz stymulowanie jej rozwoju w atrakcyjnych dla młodszego dziecka formach słowno- ruchowo- muzycznych zabaw.

Cele ogólne:

- profilaktyka logopedyczna
- pobudzanie rozwoju mowy
- usprawnianie motoryki dużej i małej
- rozwijanie sprawności ruchowej
- rozwijanie percepcji słuchowej
- rozwijanie orientacji czaso-przestrzennej i w schemacie ciała
- rozwijanie koordynacji ruchowej
- kształcenie słuchu muzycznego
- rozbudzenie i rozwijanie wrażliwości estetycznej poprzez ekspresję słowną i muzyczno –ruchową
- umożliwianie dziecku ekspresji spostrzeżeń, przeżyć, uczuć w różnych formach działalności, z zastosowaniem werbalnych i niewerbalnych środków wyrazu
- pobudzanie rozwoju intelektualnego

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- potrafi prawidłowo emitować głos
- zna zasady prawidłowej artykulacji głosek, coraz sprawniej je realizuje
- ekonomicznie gospodaruje oddechem, używa prawidłowego toru oddechowego
- posiada lepszą sprawność aparatu artykulacyjnego
- różnicuje dźwięki mowy
- identyfikuje różnorakie dźwięki otoczenia, potrafi zapamiętać kolejność ich prezentowania
- zapamiętuje i odtwarza melodie, rytmy, słowa, potrafi je połączyć z układami ruchowymi
- kształtowanie mowy i komunikacji niewerbalnej polegające na umiejętności wyrażania swoich potrzeb, emocji

- kształcenie pamięci w tym pamięci muzycznej
- posiada lepsze poczucie rytmu, tempa, akcentacji oraz metrum w muzyce i wypowiedzi słownej
- posiada lepszą sprawność w zakresie dużej motoryki, sprawnie i celowo wykonuje ruchy
- szybko reaguje ruchowo na sygnały słowne, dźwięk, ciszę
- współpracuje w grupie podczas tworzenia wspólnych układów rytmiczno-muzycznych
- podczas zajęć jest zdyscyplinowane, aktywne, wykazuje odpowiedzialność za siebie i grupę
- potrafi twórczo interpretować zjawiska muzyczno- słowno- ruchowe w formie indywidualnych improwizacji
- chętnie prezentuje swoje umiejętności na forum klasy a także większej publiczności (większa grupa dzieci, rodzice, nauczyciele, itp.)

4. Metody i formy realizacji

Metody Pracy:

- metody aktywności ruchowej
- zabawowe
- naśladowcze
- zabawowo- naśladowcze
- gesty umowne
- mówienie rytmiczne
- bezpośredniej celowości ruchu
- ruchowej ekspresji twórczej Rudolfa Labana
- problemowe
- praktycznego działania
- metoda dobrego startu
- kinezylogia edukacyjna

Formy pracy:

- zespołowa
- grupowa
- w parach
- zabawy
- gry muzyczne i ruchowe

Łącząc powyższe metody i formy pracy można wszechstronnie rozwijać oraz korygować i usprawniać zaburzone funkcje językowe, ruchowe, emocjonalne, intelektualne i społeczne. Dziecko z pomocą tych metod, poprzez główną formę aktywności jaką jest zabawa, zdobywa nowe wiadomości, umiejętności, uczy się współdziałania i współżycia w grupie rówieśników.

5. Treści i struktura programu

a) przewidywane efekty działań

Treści programowe	Zadania	Spodziewane efekty
Usprawnianie aparatu oddechowo-fonacyjno-artykulacyjnego	<p>1. Ćwiczenia oddechowe i fonacyjne- elementy emisji głosu</p> <p>2. Ćwiczenia aparatu artykulacyjnego: języka, warg, podniebienia miękkiego, mięśni żuchwy</p>	<p>-zachowuje właściwą postawę przy fonacji (ustawienie głowy, kręgosłupa, nóg)</p> <p>-prawidłowo emituje głos- bez forsowania fałdów głosowych</p> <p>- właściwie gospodaruje oddechem</p> <p>- oddycha torem brzuszny</p> <p>- różnicuje fazy oddychania (wdech, wydech)</p> <p>- potrafi na sygnał zatrzymać i puszcząć oddech</p> <p>- potrafi wdychać i wydychać powietrze w zmiennym tempie</p> <p>- wydłuża fazę wydechową</p> <p>- ekonomicznie zużywa powietrze w czasie fonacji</p> <p>- wykonuje ćwiczenia języka, warg, podniebienia i żuchwy</p> <p>- świadomie kieruje ruchami narządów artykulacyjnych</p> <p>- ma świadomość ruchów wykonywanych w jamie ustnej</p> <p>- opanowuje koordynację ruchową aparatu artykulacyjnego</p>
Usprawnianie techniki mówienia	<p>1. Ćwiczenia ortofoniczne i dźwiękonaśladowcze</p> <p>2. Ćwiczenia głosek w izolacji</p>	<p>- potrafi naśladować dźwięki otaczającego świata (odgłosy zwierząt, sprzętów domowych, pojazdów, odgłosy natury)</p> <p>- naśladuje głosem czynności organizmu ludzkiego (chuchanie, dmuchanie, pukanie, śmiech)</p> <p>- różnicuje głoski o podobnym brzmieniu</p> <p>- potrafi prawidłowo ułożyć narządy artykulacyjne do fonacji poszczególnych głosek</p> <p>- prawidłowo wybrzmiewa głoskę</p>

	<p>3. Ćwiczenia głosek w sylabach i logotomach</p> <p>4. Ćwiczenia głosek w wyrazach</p> <p>5. Ćwiczenia głosek w zestawach dwuwyrzowych i zdaniach</p> <p>6. Ćwiczenia głosek w wierszykach dykcyjnych</p> <p>7. Ćwiczenia głosek w krótkich tekstach</p>	<p>w izolacji</p> <ul style="list-style-type: none"> - prawidłowo realizuje głoski w sylabach i logotomach - układa sylaby i logotomy z utrwalaną głoską - prawidłowo wymawia wyrazy - prawidłowo wymawia zestawy dwuwyrzowe i zdania - powtarza rymowanki, wierszyki, wyliczanki - prawidłowo powtarza, opowiada treść krótkich tekstów
Rozwijanie percepcji słuchowej i pamięci muzycznej	<p>1. Ćwiczenia uwrażliwiające na rytm zawarty w słowach, wypowiedzeniach, zdaniach</p>	<ul style="list-style-type: none"> - prawidłowo wystukuje rytmy - mówi rytmicznie wyrazy i zdania - rytmizuje wypowiedź - śpiewa piosenki i recytuje wierszyki - realizuje ruchowo rytmy muzyczne
Usprawnianie motoryki dużej i małej	<p>1. Ćwiczenia inhibicyjno – incytacyjne</p> <p>2. Ćwiczenia metro rytmiczne i proste polirytmiczne</p> <p>3. Ćwiczenia sprawności ruchowej i koordynacji wzrokowo – ruchowej (motoryki dużej i małej)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - różnicuje pojęcia wolno i szybko - reaguje na wcześniej ustalony sygnał - rozpoznaje i odtwarza metrum: krokami, taktowaniem, ruchami całego ciała, na instrumentach, gestami - wykonuje krótsze i dłuższe tematy rytmiczne - wykonuje proste ćwiczenia fizyczne: marsz, bieg, podskok, przysiad, skok na dwóch nogach, czworakowanie, wspięcie na palce, skoki na jednej nodze

		<ul style="list-style-type: none"> - ma wycucie ciężaru własnego ciała - rozwija płynność ruchów i koordynację ruchową
Utrwalanie znajomości schematu własnego ciała	1. Ćwiczenia orientacji w zakresie schematu własnego ciała	<ul style="list-style-type: none"> - wie, gdzie ma brzuch, plecy i potrafi położyć się na nich - wie, gdzie ma palce u nóg, pięty i potrafi na nich chodzić - różnicuje lewą i prawą stronę ciała, wykonuje proste i złożone polecenia dotyczące wskazywania jego części - potrafi wskazywać części ciała zgodnie z tekstem piosenki, wierszyka, wyliczanki, rymowanki
Cwiczenie orientacji w przestrzeni z punktu widzenia własnej osoby	1. Ćwiczenia w rozumieniu orientacji przestrzennej i czasoprzestrzennej	<ul style="list-style-type: none"> potrafi stanąć w kole - potrafi stanąć w rzędzie - potrafi stanąć w szeregu - rozumie i potrafi wykonać polecenie: „do góry”, „w dół”, „w bok”, „w prawo”, „w lewo” - rozumie i potrafi wykonać polecenie: „do przodu”, „do tyłu”, „w prawo”, „w lewo” - reaguje odpowiednim ruchem na wcześniej ustalony sygnał słowny, dźwiękowy i wizualny
Rozwijanie inwencji twórczej	1. Ćwiczenia rozwijające wyobraźnię twórczą	<ul style="list-style-type: none"> - porusza się przy muzyce - odtwarza i tworzy muzykę (melodia, prosta piosenka, wierszyki, rymowanki, wyliczanki) - wykonuje akompaniament naturalny - gra na instrumentach perkusyjnych
Emocje i postawy społeczne	<p>1. Ćwiczenia rozwijające zdolność rozpoznawania i przedstawiania prostych emocji</p> <p>2. Ćwiczenie zachowań akceptowanych społecznie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi wykonać miny obrazujące różne stany emocjonalne - samodzielnie i spontanicznie nawiązuje kontakty z innymi dziećmi - zna swoje imię, dzieci z grupy, nauczyciela, posługuje się nimi - szuka kontaktu z nauczycielem - przestrzega norm i zasad grupy - zachowuje się adekwatnie do sytuacji podczas zajęć

b) Propozycje rodzajów ćwiczeń

Ćwiczenia artykulacyjne:

- ćwiczenia języka, ćwiczenia warg, ćwiczenia podniebienia miękkiego, ćwiczenia ruchów dolnej szczęki
- zabawy językowe i dźwiękonaśladowcze

Ćwiczenia oddechowe:

- połączone z dmuchaniem, chuchaniem i odgłosami ludzkiego ciała
- ćwiczenia oddechu przeponowo – brzuszno w czasie słuchania muzyki relaksacyjnej
- połączone z ruchami rąk, nóg i tułowia
- ćwiczenia z zastosowaniem rekwizytów
- liczenie na wydechu i inne

Ćwiczenia fonacyjne, emisyjne, intonacyjne

- połączone z wytwarzaniem dźwięku
- przyjmowanie prawidłowej postawy podczas fonacji
- intonacja wypowiedzianych i wyśpiewywanych głosek, sylab, wyrazów, zdań , rymowanek, wierszyków i piosenek
- frazowanie śpiewanego i mówionego tekstu wokalnego

Ćwiczenia rytmizujące

- odtwarzanie rytmu poprzez ruch swobodny, planowany, układy ruchowe i przestrzenne
- improwizacje wokalne na dowolne tematy i do krótkich utworów literackich, rymowanek, własnej twórczości słownej dziecka
- powtarzanie głosem motywów melodycznych
- ruch przy muzyce i akompaniamencie naturalnym, oraz perkusyjnym

Ćwiczenia słuchowe

- rozpoznawanie dźwięków otoczenia wydawanych przez różne przedmioty, zwierzęta , instrumenty
- rozpoznawanie źródeł dźwięków, natężenia, wysokości, barwy
- ćwiczenia dźwiękonaśladowcze
- powtarzanie rymów, rytmu
- wyodrębnianie głosek, różnicowanie wyrazów, np. jedną głoską, w nagłosie itd.,
- rozróżnianie mowy prawidłowej od nieprawidłowej

Zabawy muzyczno – ruchowe, zabawy z rekwizytami

- ćwiczenia usprawniające dużą i małą motorykę
- żywe historyjki- prezentowanie historyjek głosem, ruchem, mimiką
- ćwiczenia sprawności ruchowej, orientacji w zakresie schematu własnego ciała, orientacji przestrzennej, celowości ruchów ciała, koordynacji wzrokowo- ruchowej i słuchowo- ruchowej, gibkości ciała i wyczucia jego ciężaru

Śpiew

- odtwarzanie i tworzenie muzyki, w tym gra na instrumentach perkusyjnych i tworzenie akompaniamenty naturalnego

c) Propozycje tematów zajęć

- Powitanie- poznamy się
- Co pomaga nam poprawnie mówić
- Dzieci lubią gimnastykę
- Szybko- wolno
- Deszczowe zabawy z rytmem
- Dmucha wiatr
- Gimnastyka rączek
- Biegną małe nutki
- Wyliczanka zimowa
- Buch w śnieżny puch
- Tak- nie
- Rodziny słów
- Polskie łamańce językowe
- Rysujemy pogodę
- Gimnastyka z instrumentami
- Zgadnij co słychać?

a) Przykładowy scenariusz zajęć

„Buch w śnieżny puch”

Czas trwania: 45 minut

Cele ogólne:

- stymulacja rozwoju mowy
- usprawnianie słuchowe i ruchowe

Cele szczegółowe:

Uczeń potrafi:

- wykonywać polecenia wg poleceń nauczyciela
- inscenizować ruchem wskazaną czynność
- prawidłowo oddychać przez nos
- wykonywać ruchy narządów artykulacyjnych wg poleceń nauczyciela
- różnicować dźwięki z otoczenia
- naśladować rytm w mowie i ruchu ciała
- zaśpiewać piosenkę „Wyliczanka zimowa”
- zainscenizować odpowiednim układem ruchowym tekst piosenki

Metody:

- ćwiczenia logopedyczne: oddechowe, fonacyjne, artykulacyjne, usprawniające motorykę i kinestezję narządów mowy, ćwiczenia słuchu fonematycznego
- zabawowo - naśladowcza
- rytmizacji

Formy pracy:

- grupowa
- w parach

Środki dydaktyczne:

- papierowe śnieżynki
- szarfy
- tamburyn
- piłki
- odtwarzacz cd, płyta z utworem muzycznym

Przebieg zajęć:**I. Ćwiczenia wstępne:**

Powitanie piosenką z klaskaniem „Witaj (imię dziecka) 2x, jak się masz, jak się masz.

Wszyscy cię witamy, wszyscy cię witamy, bądź wśród nas, bądź wśród nas”.

1. Ćwiczenia oddechowe:

- przypomnienie zasady nabierania powietrza przez nos i wydychanie ustami, przenoszenie papierowych śnieżynek ustami za pomocą plastikowej słomki, zabawa w przedmuchiwanie śnieżynek na stronę przeciwnika

2. Ćwiczenia narządów artykulacyjnych:

- ćwiczenia warg:
  - * cmokanie
  - * nadymanie policzków i wciąganie

- * naśladowanie ruchów- jak przy płukaniu wodą
- * szeroki uśmiech (z pokazywaniem zębów)
- ćwiczenia języka:
  - * kląskanie
  - * układanie języka w grot (wąski)
  - * układanie języka w łopatę (szeroki)
  - * wypychanie językiem policzków, miejsc pod górną i dolną wargą
- ćwiczenia podniebienia miękkiego:
  - * szerokie prowokowane ziewanie

3. Ćwiczenia słuchowe:

Jakie dźwięki kojarzą nam się z zimą? Dzieci podają przykłady (skrzypienie śniegu, odgłos ślizgania na lodzie), próbują je naśladować.

II. Ćwiczenia właściwe:

1) Zabawa „Na nartach, na saneczkach”

Powtarzamy rytmicznie tekst ilustrując go odpowiednimi ruchami:

Rzucamy śnieżkami raz i dwa (udajemy rzucanie śnieżkami)

Wsiadamy na sanki, ty i ja (trzymamy się za ręce i kucamy)

Jedziemy na nartach, nagle co za pech (wstajemy, przeciągamy skrzyżowane ręce)

Bęc i buch, bęc i buch w śnieżny puch (upadamy na podłogę, robimy aniołka „na śniegu”)

2) Dzieci zamieniają się w płatki śniegu i wirują w rytm dźwięków tamburynu, starając się omijać rozłożone na podłodze szarfy – gorące punkty, na zmianę rytmu każdy płatek wpada w gorący punkt – szarfę.

3) Przeskakujemy zasy śnieżne- przeskakowanie przez złożoną szarfę – w przód, tył, bocznie.

4) Królowa Zima – nauczyciel „zamraża” dzieciom jedną nogę – stoją, więc tylko na jednej. Królowa Zima wydaje rozkazy, np. skoki w różnych kierunkach, wykonanie jaskółki.

5) Jedno dziecko z pary zamienia się w kulę śniegową (leżenie na plecach), drugie toczy je ostrożnie po „śniegu”. Zamiana ról.

6) Królowa Zima zamienia dzieci w roboty – chodzą po sali i mówią jak roboty wcześniej poznany tekst Rzu-ca-my śnież-ka-mi raz i dwa. Po odczarowaniu mówią tekst płynnie.

7) Dzieci w siadzie klęcznym toczą oburącz piłkę – śniegową kulę przed siebie (raz, dwa), i do siebie (trzy, cztery).

9) Dzieci śpiewają do piosenkę z wcześniej poznany tekstem ilustrując ją układem ruchowym.

III. Część końcowa:

- Utrwalenie piosenki wraz z układem tenecznym „Buch w śnieżny puch”
- podsumowanie zajęć
- pożegnanie

6. Ewaluacja

W trakcie realizacji programu zakładam systematyczną ewaluację programu w formie:

- bieżącego diagnozowania obszarów sukcesów i niepowodzeń- w celu dokonania ewentualnych zmian w programie
- kontroli osiągnięć uczniów- poprzez obserwację pracy na zajęciach oraz prezentacji na uroczystościach klasowych i szkolnych
- analizy osiągnięć uczniów, u których zdiagnozowano zaburzenia mowy na początku realizacji programu. Ocena wpływu udziału w zajęciach logorytmicznych na postępy w równoległe prowadzonej terapii logopedycznej
- rozmów z uczniami na temat atrakcyjności proponowanych im zajęć
- podsumowania wyników krótkiej ankiety dla rodziców uczniów biorących udział w zajęciach innowacyjnych- dotyczącej całorocznej pracy:

1. *Czy Państwa dziecko dzieli się wrażeniami z zajęć (np. relacjonuje ich przebieg, śpiewa piosenki, powtarza układy rytmiczno- ruchowe, itp.?)*
2. *Czy lubi zajęcia, chętnie bierze w nich udział?*
3. *Czy Państwa zdaniem udział córki/syna w zajęciach miał wpływ na poprawę stanu jej/jego mowy?*

Po zakończeniu programu pragnę przedstawić wyniki ewaluacji oraz przebieg całości działań innowacyjnych w formie prezentacji multimedialnej Prezi, opatrzonej zdjęciami i filmami dokumentującymi.

Bibliografia:

1. Sprawka R., Graban J., Logopedyczne zabawy grupowe dla dzieci. Gdańsk 2004
2. Sprawka R., Graban J., Trening słuchu. Ćwiczenia rozwijające percepcję słuchową u dzieci. Gdańsk 2007
3. Kilińska- Ewertowska E., Ćwiczenia logorytmiczne, Gdańsk 1993
4. Tońska- Mrowiec A., Pojmaj I. Zabawy słuchowe. Ćwiczenia dla uczniów klas 0 i I-III. Gdańsk 2009
5. Stadnicka J. , Terapia dzieci muzyką, ruchem i mową. Warszawa 1998